

97846 - تعامل با ویزاکارت ربوی با اطمینان از عدم تاخیر در پرداخت و وارد نشدن در ربا

سوال

آیا استفاده از کارت‌های اعتباری که به آن ویزا کارت اسلامی می‌گویند و توسط بانک‌های محلی ما صادر می‌شود جایز است؟ من از یکی از مفتی‌ها شنیدم که فتوا به جواز استفاده از این ویزا کارت‌ها می‌داد تا وقتی که استفاده از آن به صورت کشیدن پول نقد و خرید کالا باشد. وقتی با یکی از این بانک‌ها برای پرسش تماس گرفتم به من گفتند که آنها برای خرید کالا هیچ کارمزدی نمی‌گیرند مگر آنکه پول آنها به صورت ماهیانه و در چند دفعه پس داده شود نه در همان ماه. سببش چنانکه آنها گفتند این است که کار آنها مرابحه است اما من نمی‌دانم این چه مرابحه‌ای هست که آنها اساساً مالک آن کالا نیستند. در مورد کشیدن پول نقد آنها می‌گویند که برای هر مبلغ نقدی که از عابربانک کشیده شود مقداری کارمزد می‌گیرند. سوال من این است: من نیت قطعی دارم که در صورت داشتن این کارت با آن هیچ پول نقدی نگیرم و در صورت خرید کالا همه آن مبلغ را در همان ماه پس دهم. آیا با این شرایط جایز است که از این کارت استفاده کنم؟ و آیا اگر چنین قراردادی را امضا کنم که شامل برخی شروط ربوی باطل مانند پرداخت اضافه در صورت کشیدن پول نقد است گناهکار نمی‌شوم؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اولاً:

تعامل با ویزاکارت در صورتی که از این ممنوعات شرعی خالی باشد اشکالی ندارد:

۱- گذاشتن شرط برای دریافت سود یا غرامت در صورت تاخیر در پرداخت.

۲- گرفتن نسبتی معین کارمزد برای دریافت پول نقد در صورتی که ویزا کارت بدون پوشش (non-covered credit cards) باشد (یعنی پول خود شخص در آن نباشد و شخص به عنوان قرض از بانک پولی را می‌گیرد که بعداً پس دهد) و تنها گرفتن کارمزد فعلی (نه بر حسب نسبت پول) جایز است و هرچه بیش از آن باشد ربا است.

۳- خرید طلا و نقره و ارز با کارت غیر پوشیده.

از مجمع فقه اسلامی بیانیه‌ای در بیان این محذورات شرعی صادر شده است. مراجعه نمایید به سوال شماره (97530).

امضای یک قرارداد ربوی و وارد شدن به آن جایز نیست حتی اگر شخص نیت قطعی داشته باشد که بدون تاخیر مبلغ گرفته شده را پس دهد؛ زیرا اقرار به قرارداد حرام جایز نیست و ممکن است شخص به سبب شرایط خاصی از جمله بیماری یا فراموشی یا عوامل دیگر دچار تاخیر شود و در ربا واقع گردد.

در الإنصاف (۴/ ۴۷۳) آمده است: **تعامل دو طرف بر اساس یک قرارداد فاسد حرام است. پس اگر انجامش دهند مالکیت به سبب آن حاصل نمی‌شود و بر اساس صحیح مذهب تصرفش نافذ نمی‌گردد.**

بنابراین برای شما جایز نیست که بدون ضرورت به این نظام وارد شوید، اولاً برای اینکه شما مجبور به امضای شروط باطل می‌شوید و ثانیاً به سبب آنکه این کارت اگر چه در نیت شماست با آن پول نقد دریافت نکنید و در نتیجه از پرداخت اضافه ربوی معاف بمانید، اما خود این کارت چنین امکانی را دارد و انسان باید برای خود احتیاط کند و خود را در معرض فتنه قرار ندهد حال آنکه فتنه مال از شدیدترین فتنه‌هاست.

والله اعلم.